

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 7CoP/70/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7519202126
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Maruščák
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2020:7519202126.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Maruščáka a členiek senátu JUDr. Frederiky Zozulákovvej a JUDr. Jany Dudíkovej vo veci starostlivosti súdu o deti Š., S. nar. XX.X.XXXX a mal. S. nar. XX.X.XXXX zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Košiciach detí rodičov S. Š. nar. XX.X.XXXX bývajúcej v Y. č. XX a S. Š. nar. XX.X.XXXX bývajúceho na L. ulici č. XXX/XX v J. Ž. v konaní o návrhu otca na zníženie výživného a o návrhu matky na zvýšenie výživného o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Košice - okolie z 28.2.2020 č.k. 19P 97/2019-154 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol návrh otca na zníženie výživného a zmenil rozsudok Okresného súdu Košice - okolie z 18.1.2011 sp. zn. 18C/448/2010 v časti upravujúcej vyživovaciu povinnosť otca k maloletým deťom tak, že otec je povinný prispievať matke na výživu dcéry S. 100 EUR mesačne a na výživu mal. S. 90 EUR mesačne vždy do 20. dňa v každom mesiaci vopred od 15.12.2009. Dižné výživné na S. v sume 51,33 EUR a na mal. S. v sume 51,33 EUR za obdobie od 15.12.2019 do 29.2.2020, zaviazal otca zaplatiť matke detí do 3 dní od doručenia rozsudku a v prevyšujúcej časti návrh matky zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie otec z návrhom, aby ho krajský súd zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie. Namietal, že súd vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, a že dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Nestotožnil sa so záverom, že stratil vlastným zavinením zamestnanie v spoločnosti FISOp, s.r.o. aj keď s ním spoločnosť okamžite skončila pracovný pomer z dôvodu hrubého porušenia pracovnej disciplíny pre jeho absenciu v práci. Vysvetlil a preukázal, že ešte dňa 22.5.2018 písomne požiadal o skončenie pracovného pomeru z dôvodu svojho nepriaznivého zdravotného stavu, nakoľko mu v lekárskom posudku neodporúčali prácu v prašnom a vysoko alergickom prostredí. Skutočnosť, že zamestnávateľ vyhodnotil jeho žiadosť tak, že s ním okamžite ukončil pracovný pomer pre absenciu v práci, nemôže byť na jeho ťarchu. Uviedol, že bezprostredne po ukončení pracovného pomeru sa zamestnal na dohodu o pracovnej činnosti zo dňa 23.5.2018 v spoločnosti Autodoprava X. Š., kde síce dosahoval nižší príjem, avšak bez toho, aby si ohrozoval svoje zdravie. Následne sa dňom vzniku pracovného pomeru 1.6.2019 u tejto zamestnávateľky dostal výškou svojho platu opäť na rovnakú úroveň ako u predchádzajúceho zamestnávateľa. Vytýkal súdu, že dôsledne nezohľadnil existenciu jeho vyživovacích povinností voči ďalším dvom maloletým deťom, ktoré sú odkázané na jeho výživu. Poukázal na to, že jeho manželka je stále na rodičovskej dovolenke s mladším synom a nemá možnosť zabezpečiť zvýšený príjem pre rodinu. Tvrdil, že mu jeho zárobkové možnosti neumožňujú platiť

výživné až v rozsahu 190 EUR mesačne, ktoré je podľa jeho názoru neprimerane vysoké. Uviedol, že na seba nevynakladá žiadne výdavky, nemá žiadne finančne náročné koníčky, všetky zarobené prostriedky používa na zabezpečovanie základných potrieb jeho rodiny. Zdokladoval, že mu jeho výdavky prevyšujú príjmy a reálne nemá možnosť uhrádzať na deti 190 EUR mesačne, ani pôvodných 150 EUR mesačne. Namietal, že súd prvej inštancie nezohľadnil zvýšené výdavky na mal. L. nar. XX.X.XXXX, ktorý v dôsledku svojho zdravotného stavu musí navštevovať Špeciálnu základnú školu mimo miesta ich bydliska. Poukázal na zrejmu nesprávnosť odôvodnenia napadnutého rozsudku, a to nesprávne uvedenú výšku jeho mzdy za január 2020, z ktorej súd prvej inštancie vychádzal pri zvýšení výživného, kde je uvedená čiastka 911,68 EUR miesto sumy 880,60 EUR, ktorá mu bola reálne vyplatená. Namietal, že súd pri rozhodovaní o výživnom nezohľadnil, že vo výplate za 12/2019 a 1/2020 dostal príplatok za prácu v sobotu a v noci vo výške cca 165 EUR v hrubom, ktorá nebude súčasťou jeho mzdy v letných a jesenných mesiacoch.

3. Ďalšie vyjadrenia zo strany účastníkov neboli podané.

4. Konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa prejednávajú a rozhodujú podľa Zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

5. Podľa ust. § 395 CMP, ak § 396 CMP neustanovuje inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Na lehoty, ktoré dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona neuplynuli, sa použijú ustanovenia tohto zákona, ak však zákon doteraz ustanovoval lehotu dlhšiu, uplynie lehota až v tomto neskoršom čase.

6. Podľa ust. § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

7. Podľa § 387 ods. 1 Zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

8. Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

9. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Podľa ods. 4 citovaného ustanovenia, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Podľa ods. 5 citovaného ustanovenia, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

10. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

11. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie aj s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z § 65 a § 66 CMP bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočný stav, posúdil ho podľa správnych ustanovení Zákona o rodine a zákonne vo veci rozhodol, pričom v odôvodnení sa vysporiadal so všetkými podstatnými skutočnosťami, ktoré tvorili podklad

jeho rozhodnutia a s jeho závermi sa v plnom rozsahu stotožňuje aj odvolací súd. Otec v odvolaní neuviedol žiadne podstatné skutočnosti, ktoré by spochybňovali závery súdu prvej inštancie, pričom jeho odvolacia argumentácia je takmer totožná s obranou v konaní na súde prvej inštancie, s ktorou sa súd v napadnutom rozsudku vysporiadal. V tejto súvislosti odvolací súd zdôrazňuje, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, a teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech, resp. nevyhovenie návrhu v konaní. V tomto prejednávanom prípade súd prvej inštancie dôsledne vykonal dokazovanie, resp. doplnil dokazovanie v intenciách zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu (uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 18.11.2019 č.k. 8CoP/222/2019-117) a dostatočne zistil skutočný stav, ktorý následne správne právne posúdil, pričom jeho skutkové a právne závery zjavne nie sú svojvoľné, neudržateľné a ani neboli prijaté v zrejmom omyle konajúceho súdu, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

12. Súd prvej inštancie vzhľadom na predmet konania, ktorým je zmena rozhodnutia o výživnom správne porovnával pomery v čase predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom s pomermi existujúcimi v čase jeho rozhodovania o terajšom návrhu otca na zníženie výživného a o návrhu matky na zvýšenie výživného v súlade s § 78 ods. 1 Zákona o rodine, vykonal dokazovanie v zmysle pokynov odvolacieho súdu a súčasne správne aplikoval ust. § 75 ods. 1 vety druhej Zákona o rodine, z ktorého vyplýva povinnosť súdu prihliadať na potencionálne príjmy povinného rodiča, ak sa bez dôležitého dôvodu vzdá výhodnejšieho zamestnania, zárobku alebo majetkového prospechu, prípadne ak na seba berie neprimerané majetkové riziká. Na zníženie alebo stratu príjmu povinného rodiča je možné preto prihliadnúť len v prípade preukázania dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia rodiča, ktorým môže byť napríklad preukázateľne výrazné zhoršenie zdravotného stavu znemožňujúce jeho doterajší výkon práce, skončenie pracovného pomeru z organizačných dôvodov, prípadne zníženie príjmu opäť z dôvodu na strane zamestnávateľa a podobne, teda dôvody, ktoré povinný rodič nemôže ovplyvniť. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že otec sa okamžitým skončením pracovného pomeru v spol. FISOp., s.r.o. z dôvodu neospravedlnenej absencie a neplnením si povinností, ktoré mu vyplývali z pracovnej zmluvy (č.l. 37 spisu) vzdal výhodnejšieho zamestnania a neakceptoval jeho tvrdenia o tom, že sám podal žiadosť o skončenie svojho pracovného pomeru zo zdravotných dôvodov. Z dokazovania dôsledne vykonaného súdom prvej inštancie jednoznačne rezultuje záver, že u otca nedošlo k takému výraznému zhoršeniu jeho zdravotného stavu, ktorý by mu znemožňoval vykonávať prácu v spoločnosti FISOp., s.r.o.. Tvrdenie otca o dôvodoch skončenia jeho pracovného pomeru vykonaným dokazovaním neboli preukázané. V tejto súvislosti je potrebné podotknúť, že subjektívne vnímanie zamestnanca, že mu jeho zdravotné problémy bránia vo výkone práce, môžu viesť ku skončeniu pracovného pomeru predovšetkým dohodou (ak zamestnávateľ netrvá na pokračovaní pracovného pomeru a podaní výpovede), avšak nemôžu byť posudzované z hľadiska plnenia vyživovacej povinnosti ako objektívne dôvody, ktoré mu ako povinnému rodičovi bránia dosahovať adekvátny príjem umožňujúci plnenie vyživovacej povinnosti v doterajšom rozsahu. V tomto smere odvolací súd poukazuje na § 55 ods. 2 písm. a/ Zákonníka práce, v zmysle ktorého je zamestnávateľ povinný preradiť zamestnanca na inú prácu, ak zamestnanec vzhľadom na svoj zdravotný stav podľa lekárskeho posudku dlhodobo stratil spôsobilosť naďalej vykonávať doterajšiu prácu alebo ak ju nesmie vykonávať pre chorobu z povolania alebo pre ohrozenie touto chorobou alebo ak na pracovisku dosiahol najvyššiu prípustnú expozíciu určenú rozhodnutím príslušného orgánu verejného zdravotníctva. Pre posúdenie spôsobilosti zamestnanca vykonávať doterajšiu prácu je teda relevantný lekársky posudok (nielen nález alebo odporúčenie lekára), z ktorého musí vyplývať že zamestnanec dlhodobo stratil spôsobilosť naďalej vykonávať doterajšiu prácu, pričom takýto posudok vydáva špecializovaný lekár alebo zdravotnícke zariadenie. Po predložení takéhoto lekárskeho posudku vznikne zamestnávateľovi povinnosť preradiť zamestnanca na inú vhodnú prácu a v prípade, ak zamestnávateľ nemá možnosť ďalej zamestnávať zamestnanca, a to ani na kratší pracovný čas v mieste, ktoré bolo dohodnuté ako miesto výkonu práce a zamestnanec nie je ochotný prejsť na inú pre neho vhodnú prácu, ktorú mu zamestnávateľ ponúkol (vhodnosť práce sa posudzuje podľa kvalifikačných predpokladov, predchádzajúcej praxe, ako aj zdravotných predpokladov na výkon práce), môže dať zamestnancovi výpoveď z dôvodu podľa § 63 ods. 1 písm. c/ Zákonníka práce. V danej veci otec predloženou argumentáciou (tvrdenými zdravotnými ťažkosťami, v tejto súvislosti znížený príjem od 23.5.2018 a lekárske správy) nepreukázal a nepresvedčil odvolací súd, že tieto by mali podstatný vplyv na jeho potencionálne schopnosti plniť si vyživovaciu povinnosť v rozsahu primeranom veku a potrebám detí, tak ako bola táto súdom určená. Lekárske správy, ktoré otec predložil, nie sú lekáorskými posudkami aké má na mysli § 55 ods. 2 písm. a/ Zákonníka práce, ale obyčajnými lekáorskými správami, kde zo

všetkých doktorov len MUDr. D. U. neodporúčala otcovi prácu v prašnom prostredí, prácu s chemikáliami a vysokoalergizujúcimi liekmi. Odvolací súd si tiež z lekárskeho správ všimol, že kým na jednej strane otcovi vadilo pracovať v prašnom prostredí, naďalej fajčil cca 10-30 cigariet denne (č.l. 102) a MUDr. D. U. mu pri jeho ďalšej návšteve dňa 22.5.2018 odporúčala aj prestať fajčiť. Preto aj odvolací súd vychádzal z potenciálnych schopností otca, z jeho možnosti uplatniť sa na trhu práce a schopnosti zvýšiť si svoj príjem pri zvolení aktívneho prístupu a neprihliadol na jeho deklarované príjmové a majetkové pomery od 23.5.2018. Odvolací súd dodáva, že otec nebol uznaným za invalidného dôchodcu príslušným orgánom a v kontexte zisteného skutočného stavu súdom prvej inštancie považuje odvolací súd odvolanie otca za účelovú obranu v snahe dosiahnuť rozhodnutie vo svoj prospech.

13. Odvolací súd je toho názoru, že otec bol schopný plniť si zo svojho príjmu 452 EUR mesačne vyživovaciu povinnosť voči svojim maloletým deťom v doposiaľ určenom rozsahu 150 EUR mesačne, ktorú má upravenú od 18.1. 2011 do 14.12.2019. Samotná skutočnosť, že otcovi od poslednej súdnej úpravy výživného pribudla vyživovacia povinnosť na mal. N. nar. 13.8.2017, a že má vyživovaciu povinnosť aj ku mal. L. nar. XX.X.XXXX, nemôže byť dôvodom na zníženie jeho vyživovacej povinnosti voči starším deťom z jeho prvého manželstva, pretože ich odôvodnené potreby sa podstatne zvýšili. Dobrovoľné rozhodnutie otca mať ďalšie deti pri ním deklarovaných príjmoch nemôže byť na úkor výživného pre jeho staršie deti, ale len na úkor obmedzenia svojich vlastných výdavkov a efektívnejšieho využívania jeho schopností a možností poberať z tohto dôvodu vyšší príjem. Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že vyživovacia povinnosť rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, z čoho vyplýva, že každý rodič je povinný usmerňovať svoje pracovné a životné aktivity tak, aby plnenie vyživovacej povinnosti k dieťaťu nebolo ohrozené. Zjednodušene povedané, pokiaľ rodič plánuje zmenu zamestnania, zmenu bydliska alebo počtu vyživovacích povinností, musí mať na zreteli vždy už existujúce vyživovacie povinnosti tak, aby ich plnenie žiadnym spôsobom neohrozil. Zníženie výživného pre dieťa, ktoré nie je schopné samé sa živiť, by malo byť len výnimočné a založené na výsostne objektívnych dôvodoch neschopnosti povinného rodiča plniť si vyživovaciu povinnosť z dôvodov, ktoré nemôže sám ovplyvniť.

14. Pokiaľ ide o zvýšenie výživného na deti od 15.12.2019, napadnutý výrok rozhodnutia správne kopíruje podstatné zvýšenie príjmu otca zo 452 EUR na 880, 60 EUR mesačne, ktoré mu boli vyplatené bez zrážok za december 2019, zohľadňuje nepochybne zvýšené výdavky S. a mal. S. za posledných takmer 9 rokov od predchádzajúcej úpravy výživného v januári 2011 a tiež aj mal. L. a mal. N., ako aj pomery na strane matky detí. K odvolacej námietke otca, že mal zvýšenú mzdu o približne 165 EUR v hrubom len v zimných mesiacoch, odvolací súd uvádza, že aj bez tých 165 EUR mesačne v hrubom, je zvýšenie jeho príjmu podstatne väčšie ako 40 EUR mesačne, o ktoré bolo zvýšené jeho výživné pre S. a mal. S. od 15.12.2019. Odvolací súd tiež poznamenáva, že argumentácia otca rozsahom vlastných nevyhnutných výdavkov (napríklad za cestovné autom v rozsahu 120 EUR mesačne miesto lacnejšej verejnej dopravy) pôsobí vo faktickej a právnej rovine smerom k vyživovacej povinnosti voči deťom nevyvážene a dovoľuje skôr záver, že subjektívne vnímanie vlastnej životnej situácie bráni otcovi objektívne posúdiť rozsah odôvodnených potrieb detí preukázaných v priebehu konania na súde prvej inštancie. Rozhodnúť v súlade s návrhom otca by v tomto prípade znamenalo posunúť väčší podiel zodpovednosti za duševný a fyzický rast detí na ich matku, čo by bolo nepochybne v rozpore aj s relevantnými ustanoveniami Zákona o rodine.

15. Pretože konajúci súd správne rozhodol aj o dlžnom výživnom, odvolací súd z týchto dôvodov potvrdil rozsudok v napadnutých výrokoch ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP a podľa § 387 ods. 2 CSP sa v odôvodnení obmedzil iba na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a na zdôraznenie doplnil ďalšie dôvody. Ostatné výroky rozsudku neboli odvolaním napadnuté, preto neboli predmetom odvolacieho konania.

16. Rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 a nasl. CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde,

ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je dovolateľ fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).